

BOUWEN met de eisen van straks

Bij de bouw van een stal komt tegenwoordig heel veel kijken. Michel Haarhuis en Jan Oude Hengel van de afdeling Bomap van ForFarmers adviseren veehouders om tijdens de nieuwbouw al goed na te denken over de regels van straks. Dan kan de stal later gemakkelijk worden aangepast aan de nieuwe eisen en wensen.

Waar veehouders voorheen vaker kozen voor een uitbouw van de bestaande stal, wordt nu veel meer nagedacht over een structurele opzet van het bedrijf. "Veel ligboxenstallen zijn gebouwd in de jaren zeventig en technisch en financieel afgeschreven. Daarvoor moet iets nieuws in de plaats komen. Ondernemers zich daarbij af waar zij naar toe willen met hun bedrijf", stelt Oude Hengel. Haarhuis en Oude Hengel noemen tien punten waar ondernemers in ieder geval over na moeten denken bij nieuwbouw. <

10. Contact met burgers. Houd het bedrijf open voor de buurt en laat weten wat je plannen zijn. Organiseer een open dag als de stal klaar is, en nodig dan niet alleen de burens uit, maar ook de mensen in de nabijgelegen woonwijk en de plaatselijke krant. Zorg ervoor dat je op een positieve manier in beeld komt.

9. Bedrijfsomgeving. Zorg dat de stal goed in het landschap past. Een 'kale stal' in een 'kaal landschap' oogt al gauw grootschalig. Door relatief eenvoudige opties is een stal inpasbaar te maken, denk aan: materiaalkeuze, kleurgebruik, beplanting rondom de stal, situering van de stal op het bouwblok. Natuurlijk kan de uitstraling van de stal per streek verschillen.

8. Klimaat in de stal. De stallen voor melkvee worden steeds luchtiger. Koeien kunnen uitstekend tegen lage temperaturen. Let er op dat ook mensen in de winter aangenaam in de stal kunnen werken. Stalgordijnen zijn een mogelijkheid.

7. Energieneutrale stal. Haarhuis en Oude Hengel adviseren veehouders om goed na te denken over het energievraagstuk. Het gebruik van een frequentieregelaar en zuinige lampen kunnen het energieverbruik beperken. Warmte-terugwinning is ook een optie als de warmte bijvoorbeeld gebruikt kan worden in het woonhuis. Denk ook aan zonnepanelen, ondanks dat deze nu weinig interessant zijn zonder subsidie én de energie voor het melkveebedrijf niet altijd op de juiste momenten beschikbaar komt. Accu's voor energieopslag zijn nu nog te duur, maar de verwachting is dat de ontwikkelingen in deze snel gaan en er spoedig betaalbare exemplaren op de markt komen. Bedenk dat een energieneutrale stal veel draagvlak heeft bij de maatschappij.

1. Wat wilt u zelf? Denk goed na wat u zelf wilt en sta open voor nieuwe ontwikkelingen. Bezoek open dagen, zo kom je erachter wat je wel en niet wilt. Een optie is om een keer op een ander bedrijf mee te melken. Hierdoor ervaart u hoe een bepaald systeem in de praktijk werkt.

2. Vooroverleg met autoriteiten. Weet wat de (lokale) overheden van plan zijn (bijvoorbeeld ten aanzien van het bestemmingsplan) en kijk tijdig hoe daarop ingespeeld kan worden. Als alles mee zit is het vergunningstraject binnen een half jaar afgerond. Maar tegenwoordig komt het ook voor dat het traject langer dan een jaar duurt.

3. Melktechniek. Kies eerst de melktechniek. Melken met een robot vraagt nu eenmaal een andere stalopzet dan melken met een ander geautomatiseerd systeem.

4. Mestafvoer. Denk na over de toekomstige mestafvoer. De mestputten vormen het duurste onderdeel van de stal. Wanneer de ondernemer in de toekomst mest wil scheiden of verwerken, moet daar bij het puttenplan al rekening mee worden gehouden. Zo houden sommige ondernemers bijvoorbeeld al ruimte onder de voergang vrij om daar later de urine apart te kunnen opslaan. En wanneer er wordt gedacht aan mestvergisting, moet er rekening worden gehouden met de transportmogelijkheid van dagverse mest naar de vergister. En soms is het de vraag of er wel een mestput moet komen of dat de (toekomstige) mestafvoer beter anders geregeld kan worden.

6. Duurzame huisvesting. Haarhuis adviseert veehouders de eisen van de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) in acht te nemen. Het gaat om eisen op het gebied van ammoniak, dierenwelzijn, energie, gezondheid, fijnstof en bedrijf&omgeving. De ervaring is dat de investeringen zich in het algemeen weer terug betalen in betere producties van de veestapel, lagere kosten en plezieriger werken. (NB Het remmende ventilatiesysteem verdwijnt binnenkort uit de MDV nu er voldoende andere emissiearme technieken op de markt zijn gekomen).

5. Vloeren. Bij ieder bouwplan dat bij Bomap over de tekentafel gaat, wordt de keuze voor emissiearme vloeren besproken. Hoewel ondernemers nu nog mogen kiezen voor een traditionele vloer (bij beweiden), vraagt het Actieplan Ammoniak vanaf volgend jaar nog slechts emissiearme stallen. "De ontwikkelingen in emissiearme vloeren gaan snel en tegenwoordig is er duidelijk meer keuze", stelt Haarhuis.